

בס"ד

זעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

פר' אמור

ה'תש"פ

**בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות
לטל': 052-7675895
גור-אריה צור
מודיעין עילית
ניתן להצטרף לתפוצת מייל
דוא"ל: leshem895@gmail.com**

לעומקו של מקרא אמור

וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה אָמַר אֶל-
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
(כא, א')

אָמַר וְאָמַרְתָּ.

לפשוטו של מקרא פירש רש"י
אמור, ואמרת, להזהיר גדולים על
הקטנים.

ולעומקו של מקרא יש לומר שהוא
לשון הַאֲמָרָה. ככתוב (דברים כו, יז)-
יח'). את ה' הַאֲמָרָה הַיּוֹם לְהָיִית לָךְ
לְאֵלֵהֶם וגו', וה' הַאֲמָרָה הַיּוֹם לְהָיִית
לוֹ לְעַם סֻגְלָה וגו'.

ואמרו חז"ל בברכות (ו עמ א) מאי
לשון הַאֲמָרָה וְהַאֲמִירָה לשון חטיבה
אחת. אמר להם הקב"ה לישראל אתם
עשיתוני חטיבה אחת בעולם שאתם
אומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה'
אחד. ואני אעשה אתכם חטיבה אחת
בעולם שְׁנֵאָמַר (דברי הימים ז) וְיָמִי
כְעַמֶּה יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ.

ולעומקו של מקרא במדרש זה, יש
לומר שאין מקרא יוצא מדי פשוטו,
ולשון הַאֲמָרָה וְהַאֲמִירָה הוא לשון
אמירה. אלא שהם נאמרו בלשון

לסמיכות פר' אמור לפר' קדושים

יש ליתן טעם מדוע נסמכה פרשת
אמור לקדושים. ולעומקו של מקרא,
יש לומר, שירמוז בזה
על קדושת **שרש נשמתם** של בני
ישראל, שנאמר בהם **ממלכת כהנים**
וגוי קדוש.

שהיה נראה לכאורה שְׁשׁוֹנָה קדושת
הכהן מקדושת ישראל, שבעוד קדושת
הכהן היא קדושה עצמית בהיותו כהן,
ורק מְצוּנָה הוא שלא לחללה, הרי
קדושת ישראל **נראית** כתלויה
במעשיהם, כבפרשת קדושים.

ואשר על כן באה הסמיכות ללמד
שגם בישראל הקדושה היא עצמית,
בבחינת נשמה שנתת בי טהורה היא.
ומה שמצווים לפרוש מעריות
וממאכלים אסורים הוא רק לשַׁמֵּר את
הקדושה שלא תתחלל.

לעומקו של מקרא אמור

וכאמרנו בתפילת יום הכפורים בפיוט להב המאמירו באהב בטרם הידוי של חזרת הש"ץ: אנו עמך ואתה מלכנו, **אנו מאמירך ואתה מאמירנו**.

ולעומקו של מקרא יאמר, כך אומר הקב"ה למשה **אמר אל הכהנים בני אהרן כלומר האמירם, ואמרתם אלהם** כלומר **שיאמירוני**. וכשם שעשיתים חטיבה אחת בעולם, כן **בעבודתם ובקדושתם יעשוני** הם חטיבה אחת בעולם.

וליתר ביאור יש להבין מה היא חטיבה אחת. ויש לומר כגון מקשה אחת. שהכל בה תמים ללא חסרון כלל.

כן היא השגחת ה' בעולם, וכן היא תורתנו ועבודתנו, ותכלית מציאותנו.

ועל דרך זה תתבאר כל הפרשה כולה על כל עניניה, ותהיה הגדרתה: **תמימות בעבודת ה'!**

הפעיל, שמפעיל את האחרים לעשות פעולה. כגון הלביש, האכיל.

כן כאן, כביכול הקב"ה מאמיר אותנו ואנו מאמירים אותו. הוא מאמיר אותנו כלומר בצוותו עלינו **גורם לנו לומר** שמע ישראל ה' אלקינו ה' **אחד**. כלומר **הוא מאמירנו להאמירו** ולעשותו חטיבה אחת בעולם באמרנו שמע ישראל ה' אחד. וזה שנאמר **האמרתם והאמירך**. שהקב"ה **אמר לנו** ציווי לומר שמע ישראל ה' אלקינו ה' **אחד**,

ועל ידי כך שאנו אומרים שמע ישראל ה' אחד אנחנו כביכול **מאמירים** אותו **גורמים לו לומר** עלינו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, ובכך **להאמירנו** לעשותנו חטיבה אחת בעולם. ועל ידי כך הוא **מאמירנו להאמירו**, וחוזר חלילה ללא הפסק כלל.

ועל דרך צחות הלשון, כאמרו: אתה **האמרתם להאמירך** והוא **האמירך להאמירנו**.

לעומקו של מקרא אמור

ויסוד התמימות הוא תיקון למקלל. כי המקלל יצא כנגד התמימות בעבודת ה', באשר הוא עצמו לוקה בחסר, שאין הורתו בתמימות אלא מאיש מצרי. ואע"פ שאמו היתה ישראלית, לפני מתן תורה היחוס היה אחרי האב. ולכן אינו שייך לשבטי י-ה, ולא מתקיים בו גוי אחד בארץ, וממילא אינו יכול לקיים ה' אלקינו ה' אחד.

כי זה סוד העבודה התמימה לעשות כביכול את הקב"ה חטיבה אחת בעולם, כמקשה אחת. הוא סוד ההשגחה.

ועל כן פרש בעל הטורים כי ויקב את ה' הוא כנגד ויקב חור בדלתו. שנאמר ביהוידע הכהן [מלכים ב י"א]. שהמקלל נקב כביכול חור בדלתו של הקב"ה, בדל"ת של אחד, "ביד" של האות דל"ת, והפכו לריש. ובכך גרם לפירוד בעולמו, כפיוט "אל מסתתר" בו נאמר ומפריד, אלוף לא יראה מאורות זה עשו, ומְיַחֵד, אלוף יראה מאורות זה יעקב.

תמימות בעבודת ה'

כן יבואר ענין הכהנים שיהיו תמימים ללא מום, והקרבנות יהיו תמימים לרצון, וביתם צריך להיות בתמימות ויקחו אשה התמימה במעלותיה, ושאינה תמימה להם יגרשוה.

וכן יוזכרו כאן המועדות, בהם נהיים ישראל תמימים כעין כל ישראל חברים, ועוד שהכהנים מתמימים את ישראל לאביהם שבשמים במעשה הקרבנות, ולכן נקראים הקרבנות שְׁלָמִים, מלשון שלימות ותמימות.

וכן ענין ספירת העומר וספרתם לכם שבע שבתות תמימות, והמנורה שנעשית מקשה אחת והיא בענין תמימות וחטיבה אחת, והשולחן שבו לחם הפנים תמיד, וענין תמיד הוא גם ענין התמימות, שאין בו חסרון של זמן.

ועל פי זה יובן על נכון הקשר עם המקלל בסוף הפרשה. שהמקלל הוא חוסר התמימות. הוא עשיית חסרון בעבודת ה', ולכן התיקון הוא שייסמכו עליו כל השומעים וירגמוהו כל העדה. כי כולם הוא עניין התמימות.

לעומקו של מקרא אמור

ולא את הריש לדלת בפסוק "לא תשתחוה לאל אחר". ולכן במסורה שתי האותיות האלו נכתבות בגדול, שלא נחליף זה עם זה.

וביהוידע הכהן נאמר ויקב חור בדלתו, **בדלתו של הארון** לקיים מצות צדקה בבית המקדש, והפך בזה את **הארון** לתשמיש של קדושה **לארון** הכל.

או כלך לדרך זו. מה שנאמר בק"ש ה' אחד, חלק את המילה אחד לשנים. אה ו ד'. דודי הוא הד' שבאחד, והאח הוא עובד ה' כמו שאומר הקב"ה למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך. והדל"ת שבאחד כביכול שולח ידו **לאח**, שיגמול עמה חסד, לעבדו בתמימות ויבדיל עצמו מלעבוד ח"ו אחר.

והיינו דכתיב (תהלים ע"ח) **ודלתי שמים פתח**. שעל ידי כך שהעובד בתמימות אוחז ביד הד', ככתוב בשה"ש אחזתיו ולא ארפנו. (ג, ד').

וכשמקיימים את הד' והקב"ה נקרא **אחד**, עושה חטיבה אחת בעולם. אבל כשח"ו מוחק את יד הדלת והופכה לריש ועל ידי כך הופך את המילה **אֶחָד** ל**אֶחָר** ח"ו, הרי יש כאן פירוד בעולמו ולא חטיבה אחת.

ואמר בעל הטורים ששתים רעות עשה המקלל. **ויקב לשון קללה וכן ויקב לשון מברז, ברזא, היינו נקב, שכשם שיש איסור קללה כן יש איסור עשיית נקב בקלף בשם השם, מדין לא תעשון כן להשם אלקיכם. והביא מיהוידע הכהן שנקב באוצר כדי שישלשלו לשם התרומות, שנאמר **ויקב חור בדלתו**. [וקבעוהו לפרשת שקלים]. והוא **החסרון** האמור בהמקלל, והוא היפך התמימות. ולכן הובא בסוף הסדרא, לומר שאם חס ושלום לא ישמרו על התמימות, החסרון יהיה גדול מאד, עד העבירה החמורה של לא תעשון כן לה' אלקיכם.**

וכדאמרו לר"מ הזהר בני במלאכתך מלאכת הסופרות כי מלאכתך מלאכת שמים היא, שלא תהפוך הדל"ת לר"י ש"ב שמע ישראל ה' אלקינו ה' **אחד**"

לעומקו של מקרא אמור

**וְקִדְשָׁתוּ כִּי-אֵת-לֶחֶם אֱלֹהֶיךָ הוּא
מִקְרִיב קֹדֶשׁ יְהִיָּה-לְךָ כִּי קָדוֹשׁ
אֲנִי ה' מִקְדָּשְׁכֶם (כא, ח)**

**וְקִדְשָׁתוּ, קֹדֶשׁ יְהִיָּה-לְךָ. פירש
רש"י:**

וְקִדְשָׁתוּ על כרחו שאם לא רצה
לגרשה, הלקהו ויסרהו עד שיגרש.
והוא לשון הספרא.

קֹדֶשׁ יְהִיָּה-לְךָ נהוג בו קדושה לפתוח
ראשון בכל דבר ולברך ראשון
בסעודה.

וכבר תמה עליו הרא"ם, מדוע יִשְׁנָה
רש"י מגמרא ופוסקים שלמדו לנהוג
בו קדושה ולפתוח ראשון בכל דבר
לא מקדש יְהִיָּה-לְךָ, אלא מן קִדְשָׁתוּ.
כגון: מועד קטן כח: וכן בנדרים סב., וכן
בגיטין נט., וכן בהוריות יב: וכן הרמב"ם
בספר המצוות (עשה לב) ובספר העבודה
הלכות כלי המקדש פרק ד', ושו"ע א"ח
סימן ר"א, וספר החינוך רס"ט.

ואין מי שילמד כרש"י שיש לכבד את
הכהן מהפסוק: **קֹדֶשׁ יְהִיָּה-לְךָ.**

שעל ידי כך נפתחים דלתי שמים של
ירידת השפע. ולעומת זאת המקלל
שנקב בדלת להפכה לריש כנ"ל, נקב
גם בדלתי שמים, לבלתי האמין בלחם
מן השמים. שכן דלתי שמים פתח נאמר
על המן שירד משמים זה ארבעים שנה.
וכשם שהמקלל זלזל בלחם הפנים, כן
זלזל בלחם שירד משמים, ובדלתי
השמים שנפתחו להוריד את המן.

ואשר על כן סיימה הפרשה
בכל עניני החסרונות שבבריאה:

מכה אדם, ומכה בהמה. ולכן נכתב
בענין **וּמִפֶּה בְּהֵמָה יִשְׁלַמְנָה.** ובנוסף
לפשט שמדבר על תשלום ממון, אפשר
לומר **לעומקו של מקרא,** שכוונת
הפסוק מכה בהמה **ישלימנה.** ע"ד אל
תקרא ישלמנה אלא **ישלימנה.** שע"י
התשלום מתמלא החסרון. וכשם שלא
יהיה חסרון בבהמה, כן לא יהיה חסרון
באדם, ואז עבודת ה' תהיה **בתמימות,**
ויתקיים אתם עשיתוני חטיבה אחת
בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת
בעולם, והיא לשון **הַאֲמָרָה של אָמַר
וְאָמַרְתָּ.**

לעומקו של מקרא אמור

ואשר על כן ירוץ הקורא בו.
וְקִדְשָׁתוֹ היא חובתו, קדוש יהיה
לָךְ היא חובתך.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הצח,
יאמר מה שפירש רש"י שיגרש את
אשתו מהתיבה וְקִדְשָׁתוֹ, שיש כאן גם
דימוי הלשון. וקד-אשתו. והמילה קד
תורה על קידוד. או קידור. והוא לשון
הוצאה וקילוף. כמו לקדור את השם
מהקלף. כן יוציא מביתו את אשתו
הפסולה לו. וכאילו כתוב וקדד את
אשתו הפסולה לו.

ומקדשִׁי יְהִי-לָךְ ילמד רש"י לקדשו
ולהרבות כבודו, שכן הוא בר"ת ל"ף,
להרבות כבודו.

ועוד יש ליתן טעם, לשאר הגמרות
והברייתות והפוסקים שלמדו אחרת
מרש"י, לכבדו מוקדשתו יהיה ערך
הדברים כך: וְקִדְשָׁתוֹ - וקדשת אִתָּה
אותו. אִתָּה, עליך החובה מוטלת לקדשו
ולכבדו.

ומקדשִׁי יְהִי-לָךְ ילמדו שיש לכבדו
אפילו אם הוא בעל מום ואינו כשיר

והרא"ם נתן טעם בזה, שיותר קרוב
לפשט ללמוד לכבדו מקדשִׁי יְהִי-לָךְ.
אך סתם ולא פירש.

ולעומקו של מקרא יש לומר שרש"י
נקט כאן לפי שיטתו בכל התורה
כולה, לפשוטו של מקרא ולמען ירוץ
הקורא בו. כי כן יובן לקורא ביותר,
לפום ריהטא, לפי זרימת וריצת
הלשון.

וכך יהיה ערך הדברים:

וְקִדְשָׁתוֹ, אותו. לפום ריהטא, הדגש
הוא עליו. וכן הטעם יהיה במלרע, על
סוף התיבה. וְקִדְשָׁתוֹ. מה היא החובה
המוטלת עליו, על הכהן. לגרש את
אשתו הפסולה לו.

ומקדשִׁי יְהִי-לָךְ יש ללמוד לפום
ריהטא, מה היא החובה המוטלת עליך,
על ישראל. וכפי שנאמר בפסוק
קדוש יהיה לָךְ. והטעם יורה כי הדגש
על התיבה לָךְ. מה חובתך נְשָׁלָךְ,
לנהוג בו קדושה לפתוח ראשון ולכבדו
בסעודה וכו'.

לעומקו של מקרא אמור

לעבודה. וכדבריהם: **אפילו בעלי מומים במשמע.**

ועל דרך הצח ירמוז לכך הפסוק שכן לא נכתב **קְדוֹשׁ קְהֵנָה-לְךָ** עם וא"ו, אלא **קְדוֹשׁ בלי וא"ו**. וזה מרמז על **בעל מום**. וכאמרו אף על פי כן **קְהֵנָה-לְךָ**, יהיה עליך לכבדו.

יום הכיפורים הוא. כי יום כיפורים הוא. יש ליתן את הדעת על השינוי בלשון. פעם יכנהו יום הכיפורים הוא בה"א הידיעה, ופעם יכנהו יום כיפורים הוא, בלא ה"א הידיעה. ואם היה להיפך ניחא, כי כן דרך הלשון בתחילה להזכיר בסתם ואחר כך להזכיר בה"א הידוע שהרי כבר הוא מוכר לנו וידוע מהזכרה קודמת. אלא שכאן קודם התחיל בה"א הידוע, ואח"כ הזכיר בסתם. וי"ל דבתחילה הזכיר בה"א הידוע להודיע **חשיבות היום** ומדוע לא יעשו בו מלאכה, כי הוא **יום הכיפורים** הידועים והחשובים **המכפרים עוונותיהם** של ישראל. ונקרא כך, **יום הכיפורים** כשם עצם. המילה **יום** תתאר את עצם

הכיפורים. היום של **הכיפורים**. ויום יהיה **נסמך** בפסוק והכיפורים יהיה שם **העצם**. ואילו הפסוק הבא, וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה **כי יום כיפורים הוא**. כאן **היום הוא** שם העצם, וכיפורים **יתאר את עצם היום הזה**. איזה יום זה שלא יעשו בו מלאכה, **הוא היום** המיוחד והמקודש ביותר בשנה, הוא יום שבו יש כיפורים, **שבו יש כפרה** לעוונות. לכן **בעצם היום הזה** לא תעשו כל מלאכה. כי יום כיפורים הוא.

וּבַת אִישׁ פִּהֶן כִּי תִחַל לְזָנוֹת אֶת-אֲבִיהָ הִיא מִחֻלָּלַת בְּאִשׁ תִּשְׁרָף (כא, ט')

כִּי תִחַל.

יש מפרשין לשון **תחילה**, כדעת רבי בברייתא בסנהדרין (סו עמ' ב').

ויש מפרשין לשון **תלול**. וכן פירש רש"י **כשתתחלל על ידי זנות**. וכן פירש ר' אברהם אבן עזרא, מלשון **תלול**.

לעומקו של מקרא אמור

ותהיה מצוה גוררת מצוה עד אשר
תשרוף באש קודש את יצר הרע.

**וְכִי-תִזְבְּחוּ זֶבַח-תּוֹדָה לַה' לְרִצְוֹנְכֶם
תִּזְבְּחוּ: {ל} בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָכֵל לֶאֱ-
תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד-בֶּקֶר אָנֹכִי ה'
(כב, כט-ל)**

יש ליתן טעם, מה נשתנה זבח תודה
משאר שלמים שתודה נאכלת ליום
אחד ושלמים לשני ימים ולילה אחד.

ולעומקו של מקרא יש לומר, כי
שונה קרבן תודה, שהרי צריך לאכלו
עם ארבעים לחמי תודה בפני ארבעים
אוהביו, כדי לספר לכל אכליו על ניסיו
שעשה ה' עמו.

ועל זה צוה לאכלו ביומו, כעין "ביומו
תתן שכרו". לשלם להקב"ה על ניסיו
ונפלאותיו שעשה עמנו. והזהיר וזרז
על כך, שלא נשהה את התודה אפילו
ליום אחד.

ועל דרך הצח, לכן צוה על חמץ
ומצה בקרבן תודה, כדי להבדילו
מקרבן פסח. **מצה**, כדי שלא נחמיץ את

ולעומקו של מקרא, ועל דרך הרמז,
לאומר פִּי תִתַּל לשון חילול, ירמוז
הפסוק **לכנסת ישראל**, לא לחלל את
קדושתה הניתנת לה מאביה שבשמים
הנקרא **אֵיש פִּתָּן**, ואשר על כן היא
נקראת **בַּת אֵיש פִּתָּן**, וכן היא נקראת
ממלכת כהנים וגוי קדוש, שלא תזנה
אחרי אלהים אחרים כי את אביה
שבשמים היא מחללת.

ויש ליתן טעם לאומרו **בְּאֵשׁ** בקמץ
תחת ה"פ" והוא כה"א הידיעה, **ולא
בְּאֵשׁ בשוא**, לרמוז שהיא **האש
הידועה** אשר בה נגלה על הר סיני,
שעליה נאמר **כי אש אוכלה הוא**.

ולאומר פִּי תִתַּל לשון תחילה הוא,
ירמוז הפסוק **על דרך המוסר**,
שתרחיק כנסת ישראל את עצמה עצמה
מכל עבירה, כי **המתחיל** בעבירה
ואפילו קטנה, סופו לבוא לידי עבירה
חמורה בדרך של עבירה גוררת עבירה,
וכאומרו **פִּי תִתַּל** כי תתחיל, סופה
להגיע ל**זַנּוּת**, ולפי זה **יש ליתן טעם**
לאומרו **בְּאֵשׁ בְּאֵשׁ העבירה**.

והתיקון למעגל העבירות של עבירה
גוררת עבירה הוא להתחיל **במצוה**

לעומקו של מקרא אמור

אשר על כן תקן לנו בעל ההגדה לומר בליל הסדר מ"ארמי עובד אבי". היא הגדת הביכורים. ומפרש שם רש"י [ב"כ תבא"], **שלא יהיה כפוי טובה** בתת ארצו יבולה בפרי האדמה ובתבואתה. ויאמר לה' "ועתה הבאתי את כל פרי וכו' אשר נתת לי".

ובשימת לב, יש ליתן טעם מדוע צוה לומר בהגדת הביכורים מ"ארמי עובד אבי", שהרי די היה לו לומר תודה על הפרי. אלא ללמדך **שהכרת הטוב לקב"ה מתחילה מן השרש**. שרק על ידי **ראייה כוללת** של ההשגחה יכול האדם ליתן הכרת הטוב נאמנה לבורא עולם. שהכרת הטוב הנקודתית הפרטית, אמנם יש בה פירסום הנס, אך אין בה הכרת הטוב כראוי, שצריכה להיות מהשרש של הדברים. והנה שרש לכל הכרת הטוב שבעולם ממה שניצלנו מלבן הארמי שבקש **לעקור את הכל**. ועל ידי נס ההצלה הזו של יעקב אבינו הגיענו בוראנו **עד הלום**. וכמובא בתהלים ברוך ה' **לעולם אמן ואמן**. אמן על נס זה, אמן על כל הנסים שקרו אותנו מיום היותנו יחד שבטי ישראל.

המצוה של הכרת הטוב, ונקיימה לאלתר. וצוה על **החמץ** כדי שנדע להבחין בין הכרת הטוב הפרטית שאירע ליחיד, ובין הכרת הטוב הכללית שבימי הפסח, ולא יתערבו זה עם זה וכדלקמן.

ועל כך נאמר בקרבן תודה "ביום ההוא". מאי **ביום ההוא**, ביום זבחכם הוה ליה למימר. אלא כאן רמז הכתוב ביום ההוא של הכרת הטוב הפרטית, ולא ביום אחר. ואיזהו יום אחר הוה אומר זה **יומי דפסח**. שהוא יום הכרת הטוב הכללית של כלל עם ישראל על שהוציאנו ממצרים באותות ובמופתים.

ואשר על כן צוה להקריב עמו חמץ, כדי שלא יעלה על דעתנו להביא קרבן תודה בפסח. וכל כך למה, יש לומר, שפסח הוא זמן תודה והכרת הטוב להקב"ה **על כל** אשר גמלנו ממצרים ועד הנה, וקרבן תודה הוא על **טובה פרטית** שעשה לנו, ואין ראוי להביא קרבן תודה על נס פרטי שאירע לאדם, בעוד עליו לשלם נדריו והכרת הטוב **על כל הטוב אשר גמלהו** עוד טרם בואו מצרימה, עת הצילנו מלבן הארמי. ולא יעמם את אור הכרת הטוב הכללי על ידי הכרת הטוב הפרטי.

לעומקו של מקרא אמור

יש לשאול, והרי אין סופרים אלא שבע שבועות שהם מ"ט ימים, ומדוע אמר הכתוב תספרו חמישים יום.

רש"י בפירושו כאן עה"ת, אומר שני פירושים, הראשון כמדרשו, ובו רש"י העתיק את האתנחתא מהמילה יום, אחורה בשתי מלים למלה תספרו. וכה תפטר: במקום תספרו חמישים יום, והקרבתם מנחה חדשה לה' יהיה כתוב ממחרת השבת השביעית תספרו, [וכאן האתנחתא לומר תספרו מ"ט יום], חמישים יום והקרבתם. שהקרבת בלבד ביום החמישים והספירה עד מ"ט יום. ועד ממחרת השבת השביעית יהיה עד ממחרת השבוע השביעי. ויהיה עד ולא עד בכלל.

ואחר כך מביא רש"י את פשוטו של מקרא, בדרך של סרסוהו ודרשהו: עד ממחרת השבת (השבוע) השביעית שהוא יום חמישים תספרו, וגם כאן כוונתו עד ולא עד בכלל. ויש לשאול מדוע שינה רש"י מהרגלו, שבכל מקום יפרש קודם פשוטו ואחר כך מדרשו, וכאן פירש קודם מדרשו ואחר כך פשוטו. אלא נקוט כללו בידו, למען ירוץ הקורא בו. ופירוש מדרשו כאן

וְשַׁמְרְתֶם מִצְוֹתַי וְעַשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה: (כב, לא)

וְשַׁמְרְתֶם וְעַשִׂיתֶם.

לכאורה נראה ככפילות דברים. כי היינו שמירה היינו עשייה.

אלא לעומקו של מקרא יש לפתור כדרך אומרם בגמ' מסכת ברכות, בא אליהו ושמר לי על הפתח. ופירש רש"י שם: המתין לי. כן כאן ושמרתם היינו והמתנתם. וכאמרו מתי יבוא לידי ואקיימנו. כן מצווים אנחנו לקיים את המצוות בערגת כיסופים, מתי יבוא לידי ואקיימנו, לכן כתיב ושמרתם ועשיתם. והיא כעין הבטחה: אם קיימתם "ושמרתם", יזמן לכם המקום גם לקיים "ועשיתם". לכן נאמר אני ה'.

מיום הַבְּיָאֲכֶם אֶת-עַמְּרֵי הַתְּנוּפָה שָׁבַע שָׁבָתוֹת תְּמַיִמֹת תִּהְיֶינָה: {טז} עַד מִמָּחָרֵת הַשָּׁבָת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה' (כג, טו')

לעומקו של מקרא אמור

**הַטְּהִיָּה יַעֲרֹף אֶת-הַנְּרוֹת לִפְנֵי
הַיְהוָה תְּמִיד: (כד, ב-ג-ד')**

צוֹ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. פִּירֵשׁ רִש"י זו פִּרְשַׁת מִצְוֹת הַנְּרוֹת. וּפְרִשְׁת וְאִתָּה תִצְוֶה לֹא נֹאמְרָה אֵלָא עַל סֹדֵר מִלֹּאכְתּוֹת הַמְשַׁכְּנִים לִפְרֹשׁ צוֹרֵךְ הַמְנֹרָה, וְכֵן מִשְׁמַע וְאִתָּה סוֹפֵךְ לְצִוּוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל כֵּךְ. עכ"ל לִפְשֻׁטֵם שֶׁל דְּבָרִים.

וְלִעֻמְקוֹ שֶׁל מִקְרָא, תְּרַמֹּז הַפְּרִשָּׁה לְדֶרֶךְ לִימּוּד הַתּוֹרָה. וְכֵן מֵה שֶׁפִּירֵשׁ רִש"י וְאִתָּה סוֹפֵךְ לְצִוּוֹת. יִרְמוֹז בְּזֶה לְמָה שֶׁאִמְרוּ (וַיִּקְרָא"ר כ"ב) כֹּל מֵה שֶׁעֵתִיד תִּלְמִיד וְתִיק לְחַדֵּשׁ לִפְנֵי רַבּוֹ נֹאמֵר הֲלֹכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. וְזוֹ הַכּוּוּנָה וְאִתָּה סוֹפֵךְ לְצִוּוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל כֵּךְ.

וַיִּקְחוּ אֱלֹהֵיךָ, כִּנְאֹמֵר כִּי לִקַּח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם. אֱלֹהֵיךָ, כִּהַמְשַׁךְ הַפְּסוּקַת תּוֹרָתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ, שֶׁתִּמְיָד תִּהְיוּ קְשׁוּרִים וְאֶחָזִים בָּהֶם עִם נֹתֵן הַתּוֹרָה דֶּרֶךְ מֹשֶׁה רַבְּנֵי מִסִּינַי.

תִּסְפְּרוּ, חֲמִישִׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם יוֹתֵר קְרוֹב לְפָנֶיךָ רִיחָטָא.

בִּשְׁם הַבַּעַל שֶׁמֶ טוֹב מוֹבָא שְׁיוּם הַחֲמִישִׁים הוּא תַחֲלִילַת הַסְּפִירָה הַבְּאָה, וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁים מִתְחִילָה הַסְּפִירָה שֶׁלֹּאֲחֲרִיָּה וְכַךְ בְּלִי סוֹף עַד הַעוֹמֵר הַבֵּא, וְכַךְ עֲבוּדַת הָאָדָם הִיא בַעֲלִיָּה מִתְמַדַּת.

וְלִעֻמְקוֹ שֶׁל מִקְרָא, יֵשׁ לוֹמֵר, תִּסְפְּרוּ לְשׁוֹן סְפִירוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁהֵן כְּסוּלָם לְהַשְׁתַּלְשִׁלוֹת הַשְּׂגָחַת ה' בַּעוֹלָם. וְרַצוֹנֵנוּ לוֹמֵר תִּסְפְּרוּ שֶׁתַּחֲזִי אֶת הַסְּפִירוֹת וְתִהְיוּ אִתְּכֶם עֲצַמְכֶם כִּהַסְּפִירָה שֶׁאִתְּכֶם סוֹפְרִים, כְּגוֹן חֲסֵד שֶׁבַגְבוּרָה וְכו'. לָכֵן אִמְרַת תִּסְפְּרוּ, שֶׁתִּהְיוּ הַסְּפִירוֹת עֲצָמוֹן, כְּסוּלָם לְהַשְׁתַּלְשִׁלוֹת הַהוּוּיָה.

צוֹ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֱלֹהֵיךָ שְׁמוֹנֵת עֵד כְּתִיב לְמֵאֹרֶת לְהַעֲלִיתָ גַר תְּמִיד: {ג} מִחֻזְן לְפִרְכַּת הַעֲלִיתָ בְּאֵהָל מוֹעֵד יַעֲרֹף אֶתוֹ אֶהְרֹן מֵעֵרֵב עַד-בְּקָר לִפְנֵי ה' תְּמִיד תִּקַּח עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: {ד} עַל הַמְּנִרָה

לעומקו של מקרא אמור

חוקה חקקתי גזירה גזרתי ויחד עם זאת נתנה לך רשות לגלות צפונותיה בלימודך. אך תדע שהכל נאמר הלכה למשה מסיני. **תקת עולם**, ולימודך זה הוא המעמיד את העולם כפי שדרשו יום הששי הוא יום קבלת תורה שבזכותו ברא הקב"ה שמים וארץ. **לְדַרְתֵּיכֶם**, שזו התורה לא תהא מוחלפת והיא נצח לדורות עם ישראל.

זה שנאמר בפרשתנו ויקחו אליך שמן זית זן וגו', ומתוך כך שאנו הם הלוקחים אליך, אנו מבקשים ממך - ותן חלקנו בתורתך.

**שָׁמֶן זַיִת זָךְ פְּתִית לְמַאֲוֹר לְהַעֲלֹת
נֵר תְּמִיד.** (כד, ב')

על דרך הצח, ירמוז הכתוב להילולת ר' שמעון בל"ג בעומר. **צֹוֹ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** על תורת הסוד, ויקחו אליך. אליך גימטריה קטנה ל"ג. כיצד: ל' כמשמעו, נותרו אותיות א"יך'. א-אחד, י-אחד בגי' קטנה. ך' היא כ"ף ובמילואה היא מאה, היא אחד בגי' קטנה. יחד

שָׁמֶן זַיִת זָךְ, שתהיה תורתך זכה וטהורה ועולה על כל החכמות כשמן הזה הצף על פני כל המשקים, ככתוב ואת עלית על כולנה. **פְּתִית**, כפי שאמרו [ברכות סג:] הסכת ושמע ישראל כתתו עצמכם על דברי תורה, ואז תהיה תורתכם **לְמַאֲוֹר, לְהַעֲלֹת נֵר** את אש התורה שתהיה השלהבת עולה מאליה, והוא הנ"ר, **הַנְּחַת רוּחַ** לפני בורא עולם. **תְּמִיד**, שרק בהתמדה תהא השלהבת עולה מאליה.

בְּאֵהָל, הוא הבית מדרש כפי שאמרו כל הלומד בבית המדרש לא במהרה הוא שוכח. **מוֹעֵד**, שתהיה תמיד מזומן ללימוד וקובע עתיד לתורה. **מַחוּץ לְפָרֶכֶת**, וגם בלכתך בדרך והוא מחוץ לפרכת מחוץ לקדשי בית המדרש, **הַעֲדֹת**, כי על כך העידות לפני בורא עולם נעשה ונשמע, **יַעֲרֹף אֹתוֹ**, את הלימוד. **אֶהְרֹן**, ככתוב ושננתם לבניך. **מַעֲרֵב עַד-בֶּקֶר**, ככתוב בשכבך ובקומך.

לְפָנַי ה', וכפי שאמרו בברכות גם יחיד שלומד שכינה כנגדו. **תְּקַת עוֹלָם**, שכל לימודך יהיה מתוך ידיעה של

לעומקו של מקרא אמור

בל"ג בעמר, כראשי התיבות: **נ**שמתו
התגלתה **ל**נו.

ועוד יש לומר, לפי מערכת הספירות
לעולם יצא ל"ג בעמר בספירה הוד
שבהוד, וגימטריה קטנה של הוד
שבהוד היא גם היא ל"ג. כיצד: הוד
בגימטריה 10, שהם אחד בגימטריה
קטנה. ש' בגימטריה 300 שהם 30
בגימטריה קטנה. ב' בגימטריה 2,
ועוד הוד שהם אחד כנ"ל, הרי הוד
שבהוד ביחד 33, שהם ל"ג.

ועוד שאותיות **נהל**, הן ר"ת **נ**שמתו
התגלתה **ל**נו. והן רמז ליום ל"ג
בעומר שבו שולט הוד **שבהוד**, ושם
הק' של אנא בכח **נהל**.

ועוד יש לומר,
למאור בגימטריה קטנה ל"ג. כיצד:
למ"ד כפשוטו, **מאור** עם המילוי של
הלמ"ד (מאור ועוד מ"ד) בגימטריה
קטנה ג'. הרי ל"ג.

והוא ענין של **גל עיני ואביטה**
נפלאות מתורתך.

א"י' הם ג' הרי ל"ג. ר' **שמעון**
נרמז במילה **שמן**, **נ**י"ת ר"ת זך
יהיה תמיד, **נ**י"ף זהר כתביו, **נ**י"ת
כן תמיד יאיר תארו.

למאור להעלות ג"ר הן אותיות
נשמתו התגלתה לנו ל"ג
לעמר.

כיצד: **להעלות** ג"ר הן אותיות
נהל לעת ר. ומכיון שהאות ת'
בג' קטנה היא מ', מתקבל אם כן
אותיות **נהל לעמ"ר**. והן רמז
ליום ל"ג לעמר. כיצד:

בפיוט הק' "אנא בכח" ישנן ארבעים
ותשע תיבות. וכמובא בסידורים, אם
נחלק את פיוט השם הק' "אנא בכח"
לארבעים ותשעה ימי ספירת העמר,
הרי **ביום השלשים** ושלשה נקבל את
תיבת "נהל". (חסין קדוש ברוב טובך
נהל עדתך), שהיא התיבה **השלשים**
ושלשה במספר התיבות של "אנא
בכח".

ועוד ירמזון אותיות **נהל** לנשמת ר'
שמעון בר יוחאי שהתגלתה בשלימותה

לעומקו של מקרא אמור

בגדיך לבנים, וכך יהיה כמו לבונה זכה, ואשר על כן השבת היא לשון תשובה.

וכן ידרש: וְהִיתָה [הלבונה] לְלֶחֶם לְאֻזְכָּרָה אִשָּׁה לֵה'

וְהִיתָה הלבונה, היא התשובה הזכה המהפכת את החטאים האדומים ללבנים כשלג כנאמר [ישעיהו א, יח'] פִּשְׁלֹג יִלְבִּינִי, לְלֶחֶם לְאֻזְכָּרָה זכרון למלחמת היצר, ובכך יכניעו, אִשָּׁה לֵה' ובזה ישעבד כל מאוויו לה'. והיתה ללחם לאזכרה אשה לה'. ירמוז על מלחמת היצר הנזכרת לפני ה', והוא כאש בוערת בעצמותיו, ומפנה את כל הבעירה הזאת לעבודת ה', והיא הנזכרת לפניו.

בְּיִוֵם הַשַּׁבָּת בְּיִוֵם הַשַּׁבָּת.

ועל דרך הצח, יוטעמו התיבות בְּיִוֵם הַשַּׁבָּת בקדמא ואזלא, ותרגום קדמא ואזלא הוא מתקדם והולך, ובא לרמוז שכך יתקדם וילך משבת לשבת מחיל אל חיל ויעלה בקדושה.

וכאמרו: התגלו מאורות הסוד עת נשמתו התגלתה לנו.

וְלִקְחָתָּ סֶלֶת וְאִפִּיתָ אֹתָהּ שְׁתֵּימֵם עֲשֵׂרָה חֲלוֹת וּגּוֹ' וְשָׁמַתָּ אוֹתָם שְׁתֵּימֵם מְעַרְכֹת נֶשֶׁשׁ הַמְעַרְכֶת עַל הַשְּׁלֵחוֹ הַטָּהוֹר לְפָנַי ה' (כד, ו')

שְׁתֵּימֵם מְעַרְכֹת נֶשֶׁשׁ הַמְעַרְכֶת. וסמיך ליה בְּיִוֵם הַשַּׁבָּת בְּיִוֵם הַשַּׁבָּת (כד, ח')

ירמוז הכתוב לששה ימים לפני השבת ולששה ימים שלאחריה, והשולחן הטהור של יום השבת בתווך. לומר לך, בשש שלפניה יערוג ויכסוף לבואה, ובשש שלאחריה יאירו הימים עדיין מאורה, וכך כל ימיו יחיה באור השבת.

וְנָתַתְּ עַל-הַמְעַרְכֶת לְבִנָּה זָכָה ירמוז שיהיה האדם בתשובה כל הימים, ככתוב (קהלת ט.ח') בכל עת יהיו

לעומקו של מקרא אמור

לְלֶחֶם לְאֻפְרָה אִשָּׁה לֵה' בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת. ואחת לאחריה כך: בְּיוֹם
הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ לְפָנֵי ה'.

ולעומקו של מקרא, אמר פעמיים
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, שכל שבת תתברך
משבת שעברה, ותעביר הברכה לשבת
הבאה. בבחינת מוסיף והולך בקדושה.
צא וחשוב כמה שבתות מבריאת
העולם, כן הולכת קדושת השבת
ומתעצמת.

וחזר ואמר בְּיוֹם בְּיוֹם, שכשם
שהשבת מתברכת מחבירתה כן
ששת הימים הבאים מתברכים מהשבת,
ומן הימים הבאים מתעצמת השבת
שאחריהם, בבחינת חצוצרות מקצרות
ושופר מאריך, וחוזר חלילה.

ואומרו, בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת,
כאילו נאמר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, הַשַּׁבָּת בְּיוֹם,
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, הַשַּׁבָּת בְּיוֹם.

ולכן אמר תמיד. שחוזר חלילה כל
הימים.

ואמר מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לשון אמ"ת.
לומר שהיא אֵמֶת הבנין של בני
ישראל.

ועוד על דרך הרמז, יוטעמו התיבות
הבאות בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. במונח רביעי.
לרמז על אור השבת הנמשך על האדם
עד יום רביעי, ומיום רביעי ואילך
מאיר עליו שוב אור השבת הבאה.
יַעֲרֹכְנוּ לְפָנֵי ה' תְּמִיד. ובוזה יהיה
ערוך ומוכן תמיד לפני ה'. ועל כגון
דא נאמר בְּרִית עוֹלָם.

בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ
לְפָנֵי ה' תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
בְּרִית עוֹלָם: (כד, ח')

לפשוטו של מקרא יאמר פעמיים
ביום השבת כמובא בתורת כהנים
ביום השבת יקטיר יִשְׁנָה, ביום
השבת יערוך חדשה.

וביאורו: ביום השבת יקטיר ישנה,
כלומר יקטיר את הלבונה הישנה, ביום
השבת יערוך חדשה כלומר ביום
השבת יערוך את מערכת לחם הפנים
החדשה.

ולפי זה יש לקרוא את הכפילות של
ביום השבת, פעם אחת לפניו, ופעם
אחת לאחריה. לפניו כך: וְהִיָּתָה

לעומקו של מקרא אמור

הסדר בקרבנות הוא פרים אילים כבשים, ואילו בשבועות הוא המקום היחידי שבו שבעה כבשים קודמים לפרים ואיל.

ועי' הנצי"ב שדבר בזה והעלה שהשבעה כבשים הם חלק מקרבן שתי הלחם, והן כריצוי, והפרים והאילים הם כדורון.

ולעומקו של מקרא י"ל שכל הפרשה מדברת בשביעין חביבין, וכגון עצרת שהיא שבעה שבועות, לכן הקדים השבעה כבשים לפרים ולאילים.

והיתה לאהרן ולבניו ואכלהו במקום קדש כי קדש קדשים הוא לו מאשי תהיה חק-עולם: ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלית:

פירש"י (מתורת כהנים) ויצא בן אשה ישראלית מהיכן יצא, רבי לוי אומר מעולמו יצא, רבי ברכיה אומר

והזר ואמר ביום, ביום, שכשם שהשבת מתברכת מחבירתה כן ששת הימים הבאים מתברכים מהשבת, ומן הימים מתברכת השבת, לכן נאמר ביום השבת, השבת ביום, ביום השבת. ולכן אמר תמיד. ואמר מאת בני ישראל. כנאמר: [שמות לא, טז] ושמרו בני ישראל את השבת, שאע"פ שהשבת היא מהשם, היא נעשית על ידי בני ישראל, שנא' לעשות את השבת וכו'. ובתרגום אמר מן קדם בני ישראל קים עלם. ומכאן רמז לכך שהיו מראים לפני בני ישראל ברגלים את השולחן הטהור כשהלחם מהביל ומעלה אדים, לחם חם כיום הלקחו.

והקרבנתם על-הלחם שבעת כבשים תמימם בני שנה ופר בן-בקר אחד ואילם שנים יהיו עלה ליהוה ומנחתם ונספיתם אשה רית-גיתח ליהוה

יש ליתן את הדעת, במה שונה חג השבועות משאר החגים, שבכל מקום

לעומקו של מקרא אמור

פרשה זו ללחם הפנים, וכן מה פשט הכתוב יצא מעולמו. ונראה לומר, שויצא מוסב על כך שהיה בן איש מצרי. ולפני מתן תורה הולד הולך אחר האב, ולכן היה צריך להתגייר, שכתוב **בתוך בני ישראל**, ופירש"י מלמד שנתגייר, וזה שכתוב **ויצא מעולמו**. עת יצא לעולמו בעת לידתו כבר יצא מעולמו. שלא היה נחשב לבן ישראל. ואע"פ שנתגייר, בפנימיותו היה מחוץ לעולמו ולכן היה מקלל. ובוזה נקשר ענינו ללחם הפנים שכתוב בו **ביום השבת פיום השבת יערךנו לפני ה' תמיד מאת בני ישראל** בְּרִית עוֹלָם. והוא אינו בן ישראל.

ב. ועוד יש לומר שלר' לוי פירש הכתוב **תכלית יציאתו**. שנידון על שם סופו. ותכלית יציאתו מה שיצא מבטן אמו שלא בקדושה היא לצאת מעולמו בסקילה. וכן למתניתא, שאין למזלזל ולמגדף חלק בתורת משה רבנו. ולר' ברכיה פירש הכתוב **סיבת יציאתו**. סיבת יציאתו מעולם הקדושה הוא זלזול בקדושה.

ג. ועוד יש לומר שבין לר' לוי ובין לר' ברכיה יצא מעולם הקדושה. ולמתניתא יצא מעולם התורה. בין

מפרשה שלמעלה יצא, [מפרשת לחם הפנים] מלגלג ואמר, ביום השבת יערכנו, דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמא פת צוננת של תשעה ימים, בתמיה.

ומתניתא אמרה (ת"כ פרשתא יד, א.), מבית דינו של משה יצא מחוייב, בא ליטע אהלו בתוך מחנה דן, אמרו לו מה טיבך לכאן, אמר להם מבני דן אני, [שהרי אמי משבט דן], אמרו לו איש על דגלו באותות לבית **אבותם** (במדבר ב, ב.) כתיב, נכנס לבית דינו של משה ויצא מחוייב עמד וגדף.

ולמתניתא יש גם לתת טעם מדוע נסמכה פרשת מגדף ללחם הפנים. וי"ל דהוא אותו טעם של ר' לוי, שנתגלגל חיובו בבית דין של משה רבנו כי לא היה מבני ישראל, כמובא בלחם הפנים שכתוב בו מאת בני ישראל.

בביאור מחלוקת זו י"ל בכמה אופנים:

א. ר' לוי פירש יציאתו מעולמו ללא קשר ללחם הפנים. ור' ברכיה פירש יציאתו מפרשת לחם הפנים, אלא שלפי ר' לוי צריך ליתן טעם מדוע נסמכה

לעומקו של מקרא אמור

בתוך בני ישראל, פירש"י מלמד שנתגייר. ותימה אם נתגייר מדוע יצא חייב בבית דינו של משה לא להיות בשבט דן. הרי גר הוא ויכול לבחור את שבטו, מה גם שאמו משבט דן, ומחוייבים לקיים בו ואהבת את הגר.

והרמב"ן שאל על רש"י, **והגור אריה על התורה** השיב חלקו, שנתגייר עם כל עם ישראל שיצאו מדרגת בני נח לבני ישראל. אך לא עזר לו הגיור, כי אביו אינו ישראלי, ולפני מתן תורה היחוס הוא אחרי האב. ולכן הסתפק משה רבנו אם הורתו ולידתו שלא בקדושה לפני מתן תורה מועיל לגיור שלו בתוך כל עם ישראל לאחר מתן תורה. ועוד, שהיה ממזר, ואע"פ שממזר אינו חי, מכל מקום אם מפורסם הוא יכול לחיות, והאי פרסמו הכתוב.

ואשר על כן על כל הנ"ל, יש לומר לעומקו של מקרא, שנכנס לבית דינו של משה רבנו לדון בעניינו אם יכול להיות בשבט דן אחרי אמו אם לאו. ומסתמא אמר לו משה רבנו קבל עליך גיור לחומרא, מצד הספק הנ"ל, ותוכל להיות בשבט. ולא רצה להתגייר יותר ממה שעבר גיור עם כל עם

לר' לוי ובין לר' ברכיה, בין אם משום שהורתו ולידתו שלא בקדושה, בין אם יצא מלגלג מפרשת לחם הפנים, עכ"פ **יצא מעולם הקדושה**. ולמתניתא שיצא מבית דינו של משה רבנו, אפשר לומר **שיצא מעולם התורה**. שהיה נוכח בבי דין של משה רבנו שם אלקים ניצב בעדת א-ל, ובמקום הכנעה לפני בורא עולם יצא מגדף, אין זה כי אם **יצא מעולם התורה**. שלמתניתא זה הפירוש של **יצא מעולמו**.

ד. או כלך לדרך זו. שלכולם יצא מהפרשה הקודמת. וחלקו **בנדרש לפנייה ולפני פניה**, ולפני פני פניה:

לר' לוי נדרש רק לפנייה שנאמר **חק-עולם: וַיֵּצֵא בֶן אִשָּׁה**. קרי ביה: **עולם וַיֵּצֵא**. כאומר: **יצא מעולמו**.

לר' ברכיה נדרש לפני פניה, שנאמר ברישא של הפסוק (ח) **ואכלוהו במקום קדוש**. לכן אמר שיצא מפרשת לחם הפנים.

ולמתניתא נדרש לפני פני פניו, בפסוק לפניו (ט) **מאת בני ישראל** ברית עולם. כאומר: יצא מבני ישראל.

לעומקו של מקרא אמור

ועוד יש לומר, לפי שכתוב בהאזינו, שחת לו לא בניו מומם, (דברים לב, ה') ופירש רש"י כתרגומו חבילו להון ולא ליה, שחת לעצמו ולא להקב"ה, כן כאן אמרה תורה ויקב חור בדלתו. בדלתו שלו ולא של הקב"ה.

שגם לשיטתו של המקלל שהוא בן אשה ישראלית, נקב חור בשושלת דורותיו, ונקב את הדלת של שם סבו דְּבָרֵי. שכן נקראה אמו שלומית בת דברי. או שנקב את שם שבטו את הדלת של דן. ושחת לעצמו שלא מצא מקומו אלא ברגימת אבן, מדה כנגד מדה. שקלקל יוחסין של אב בן, יהא נרגם באב בן שהוא נוטריקון אבן.

וְנִקְבַּב שֵׁם-ה' מִזֹּת יוֹמָת רְגוֹם
יִרְגְּמוּ-בּוֹ כָּל-הָעֵדָה כִּגְרֹ כְּאֲזָחָה
בְּנִקְבוֹ-שֵׁם יוֹמָת: {יז} וְאִישׁ כִּי
יִכֶּה כָּל-נֶפֶשׁ אָדָם מִזֹּת יוֹמָת:
{יח} וּמִכֶּה נֶפֶשׁ-בְּהֵמָה יִשְׁלַמְנָה
נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ:

יש ליתן טעם בענין הסמיכות של מכה נפש ומכה בהמה לנקב שם ה'.

ישראל. ועל כן יצא מחוייב, ואשר על כן עוד בהיותו עז פנים בממזרותו, ויקב את השם וכו'.

ובאוה"ה הק' רמז לכל זה, ואמר שמדרשים חלוקים הם ואלו ואלו דברי אלוקים חיים. ולכן לא חייבים לומר שנתגייר למתניתא, ומה שרש"י פירש שנתגייר יכול להיות למדרש ר' לוי או ר' ברכיה שיצא מעולמו או מלחם הפנים. אלא שרש"י לא חילק, כי מפרש לפשוטו של מקרא למען ירוץ הקורא בו, לפום ריהטא.

ועוד יש לומר, ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי, שבשעת לידתו ויציאתו מרחם אמו ראו כולם כי הוא בן איש מצרי. שהקב"ה צר קלסתר פניו כאביו המצרי שלא יטעו בו שהוא ממזר. וכדרך שפירש רש"י בפרשת נח (בראשית ז, יב) עה"פ **וַיְהִי הַגֹּשֶׁם עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה**. ארבעים יום. כנגד יצירת הולד, שקלקלו להטריה ליוצרים לצור צורת ממזרים. וזה אומרו והוא. שכולם הצביעו עליו באצבע ואמרו והוא בן איש מצרי.

לעומקו של מקרא אמור

אלא **יְשַׁלְּמְנָהּ**. יכול להשלים אותה רק על ידי שיוסיף **בנפש האלקית**.

וּנְרִמְזוּ בפסוק **וּמִכָּה נֶפֶשׁ-בְּהֶמָּה**
יְשַׁלְּמְנָהּ נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ. נפש אלקית
תחת נפש בהמית. שיוסיף ביראת שמים
ובאהבת ה', ובעריבות ובמתיקות לימוד
התורה, שהמאור שבה מחזירו למוטב.

ושמא יש לומר, כדאמר ר' יוחנן
כל מקום שאתה מוצא גדולתו של
הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו.
(מגילה לא.).

במקום שמקנא לשמו הגדול, שם אתה
מוצא שדואג לשלום בריותיו. ושסדרי
האדם ושלומותיו חביבים בעיניו ית'
כשלומו שלו, וכבוד האדם חביב עליו
ככבודו שלו.

ויחד עם זאת חילק הכתוב בין המכה
את חברו שחייב בתשלומים, ובין המגדף
בפיו שחייב מיתה. שאין להשוות פגיעה
בכבוד המקום לפגיעה בכבוד האדם.
שפגיעה בכבוד האדם יש לה תשלומין,
ופגיעה בכבוד המקום אין לה תשלומין.

ולכן ומכה אדם יומת. שהרי במכה
אביו ואמו דבר הכתוב. והפוגע באביו ואמו
חייב מיתה כי הושוה כבודם לכבוד המקום.
אך מכה בהמה יש לו תשלומין ולכן
ישלמנה. וכנ"ל אל תקרא ישלמנה אלא
ישלימנה. שעל ידי התשלומין משלים את
החסר שחסר בעולמו של בוראו.

ולעומקו של מקרא יאמר,
שהחסרון שאדם גורם לעצמו על ידי הנפש
הבהמית, **יְשַׁלְּמְנָהּ**, אל תקרי **יְשַׁלְּמְנָהּ**

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל: leshem895@gmail.com

